

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillämpning av rådets förordning om underhållsskyldighet, av 2 § i lagen om centralmyndighet i Finland i vissa internationella ärenden som gäller underhållsbidrag samt av 1 § i lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 6 februari 2013 regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om tillämpning av rådets förordning om underhållsskyldighet, av 2 § i lagen om centralmyndighet i Finland i vissa internationella ärenden som gäller underhållsbidrag samt av 1 § i lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag (RP 186/2012 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Outi Kemppainen, justitieministeriet
- underhållsskyddschef Tuija Miettälä, Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Helsingfors hovrätt
- Helsingfors tingsrätt.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om tillämpning av rådets förordning om underhållsskyldighet, lagen om centralmyndighet i Finland i vissa internationella ärenden som gäller underhållsbidrag och lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag ska ändras. Till lagarna fogas enligt förslaget sådana kompletterande bestämmelser som tillämpningen av den i Haag i november 2007 ingångna konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar förutsätter. Konventionen tilläm-

pas i gränsöverskridande situationer där det underhållsbidrag som fastställts inte betalas frivilligt. Genom konventionen inrättas ett samarbetsystem mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna. Dessutom innehåller konventionen bestämmelser om erkännande och verkställighet av beslut som gäller underhållsbidrag och bestämmelser om åtgärder för att säkerställa en snabb verkställighet av beslut om underhållsbidrag.

I propositionen föreslås att justitieministeriet utses till den finska centralmyndighet som avses

i konventionen. Enligt förslaget är det tingsrätterna som är behöriga domstolar i de ärenden som avses i konventionen. Dessutom föreslås att Finland godtar att åtföljande handlingar förutom på de officiella språken även kan ges in på engelska.

Det hör till Europeiska unionens befogenhet att ratificera konventionen. Europeiska unionen

undertecknade konventionen i april 2011. Avsikten är att genomföra ratificeringen år 2013 enligt en tidtabell som avtalas separat.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet och samtidigt som konventionen träder i kraft för Europeiska unionens del.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

År 2007 ingicks i Haag en konvention om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Europeiska unionen har befogenhet att förbinda sig till konventionen, och den undertecknades och godkändes av unionen 2011. Konventionen sätts inte i kraft nationellt. Syftet med propositionen är att i den nationella lagstiftningen införa de kompletterande bestämmelser som tillämpningen av konventionen förutsätter.

Avsikten är att den gränsöverskridande indrivningen av underhållsbidrag ska bli mer effektiv. Konventionen ska tillämpas i situationer där den underhållsskyldige inte betalar underhållsbidraget frivilligt. Konventionen har bestämmelser om de centralmyndigheter som ska hjälpa medborgarna skicka ansökningar till en annan fördragsslutande stat. Vidare finns enhetliga bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsbidrag som gjorts i ett annat land. Det föreslås att justitieministeriet i Finland utses till den centralmyndighet som avses i konventionen. Justitieministeriet är centralmyndighet också i alla andra internationella ärenden som gäller underhåll. Behöriga domstolar i ärenden om erkännande av beslut som givits utomlands blir enligt förslaget tingsrätterna, eftersom de redan sköter liknande ärenden där Finland och andra EU-stater är inblandade.

I propositionens lagförslag 1 föreslås bestämmelser om att tingsrätten svarar för delgivning av beslut som ges med anledning av ansökan om erkännande av eller verkställbarhetsförkla-

ring för utomlands givna avgöranden om underhållsbidrag. Enligt inkommen utredning är syftet med bestämmelsen att precisera vilken instans som är skyldig att delge beslutet. För tydlighetens skull påpekar utskottet att 11 kap. i rättegångsbalken tillämpas på delgivningsförfarandena och förutsättningarna för dem. Bestämmelser om delgivningskostnader finns i lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993).

Enligt den i Haag ingångna konventionen kan den fördragsslutande staten ge en förklaring enligt vilken den godtar att handlingarna är översatta till något annat språk än statens officiella språk. Regeringen föreslår att Finland godtar att åtföljande handlingar i samband med exekvaturansökan förutom på de officiella språken även kan ges in på engelska. Syftet med detta är att få till stånd bättre översättningar, eftersom de finsk- och svenskspråkiga översättningarna i praktiken har visat sig hålla låg kvalitet. Utskottet har ingenting att invända mot förslaget.

De ansökningar som avses i konventionen ska enligt propositionen handläggas av tingsrätten i första instans. Ändringssökande i tingsrättens beslut styrs därefter till behörig hovrätt. Det innebär att överklaganden i internationella ärenden om underhåll kommer att handläggas vid samtliga hovrätter. Utskottet konstaterar att förfarandena för erkännande av eller verkställbarhetsförklaring för utländska avgöranden har grundat sig på olika lagar, och genom nya internationella fördrag och ny EU-lagstiftning har förfarandena differentierats. En del av exekvaturärendena har i första instans centraliserats till

Helsingfors hovrätt. Vissa av de familjerättsliga och obligationsrättsliga exekvaturärendena handläggs å sin sida i den territoriellt behöriga tingsrätten, varvid sökande av ändring styrs till områdets hovrätt. Det är ett komplicerat och svåröverskådligt system.

En ändamålsenlig behandling av familje- och obligationsrättsliga exekvaturärenden förutsätter god förtroget med internationell privaträtt. Det talar enligt utskottet för att systemet utvecklas så att handläggningen av exekvaturärenden i mån av möjlighet centraliseras såväl i första instans som i besvärsinstans. Det är angeläget att behovet att utveckla handläggningen av exekvaturärenden utreds mer omfattande än man nu har gjort.

Sammantaget finner utskottet propositionen behövlig och ändamålsenlig och tillstyrker den, men med några små ändringar.

Detaljmotivering

3. Lag om ändring av 1 § i lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag

1 §. I propositionen föreslås att en hänvisning till den i Haag 2007 ingångna konventionen införs i paragrafens 1 mom. För att de inbördes relationerna mellan tillämpningsbestämmelser ska vara tydligare föreslår utskottet att hänvisningen införs i 3 mom. i stället för i 1 mom. Följaktligen behöver också ingressen ses över.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 1 och 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 3 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om erkännande och verkställighet av utomlands givet beslut angående underhållsbidrag (370/1983) 1 § 3 mom. som följer:

1 §

(1 mom. *utesl.*)

Med avvikelse från 1 och 2 mom. ska ett beslut givet i en stat som är part i den i Haag den 23 november 2007 ingångna konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar gälla och verkställ-

las i Finland på det sätt konventionen föreskriver. Rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ska dock primärt tillämpas på relationerna mellan stater som enligt artikel 1.2 i förordningen är medlemsstater.

LaUB 1/2013 rd — RP 186/2012 rd

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 6 mars 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Anne Holmlund /saml
vordf. Stefan Wallin /sv
medl. James Hirvisaari /saf
Arja Juvonen /saf
Suna Kymäläinen /sd
Markku Mäntymaa /saml
Johanna Ojala-Niemelä /sd

Aino-Kaisa Pekonen /vänst
Jaana Pelkonen /saml
Arto Pirttilahti /cent
Kristiina Salonen /sd
Kari Tolvanen /saml
Kaj Turunen /saf
Peter Östman /kd.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Sivonen.